

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

10. listopadu 2016*

„Řízení o předběžné otázce — Naléhavé řízení o předběžné otázce — Policejní a justiční spolupráce v trestních věcech — Evropský zatýkací rozkaz — Rámcové rozhodnutí 2002/584/SVV — Článek 8 odst. 1 písm. c) — Pojem ‚zatýkací rozkaz‘ — Autonomní pojem unijního práva — Vnitrostátní zatýkací rozkaz vystavený policejním orgánem a potvrzený státním zástupcem pro účely trestního stíhání“

Ve věci C-453/16 PPU,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím rechtbank Amsterdam (soud v Amsterdamu, Nizozemsko) ze dne 16. srpna 2016, došlým Soudnímu dvoru téhož dne, v řízení týkajícím se výkonu evropského zatýkacího rozkazu vystaveného proti

Halilu Ibrahimovi Özçelikovi,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení T. von Danwitz, předseda senátu, E. Juhász, C. Vajda, K. Jürimäe (zpravodaj) a C. Lycourgos, soudci,

generální advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 5. října 2016,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za nizozemskou vládu M. Bulterman, H. Stergiou a B. Koopman, jako zmocněnkyněmi,
- za německou vládu T. Henzem, M. Hellmannem, J. Möllem a R. Riegelem, jako zmocněnci,
- za maďarskou vládu M. M. Tátrai jakož i G. Koósem a Z. Fehérem, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi R. Troostersem a S. Grünheid, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 19. října 2016,

vydává tento

* Jednací jazyk: nizozemština.

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 8 odst. 1 písm. c) rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (Úř. věst. 2002, L 190, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 34), ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009 (Úř. věst. 2009, L 81, s. 24) (dále jen „rámcové rozhodnutí“).
- 2 Tato žádost byla podána v rámci výkonu evropského zatýkacího rozkazu – vystaveného Veszprémi Járásbíróság (okresní soud ve Veszprému, Maďarsko) proti Halilu Ibrahimovi Özçelikovi – v Nizozemsku.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Body 5, 6, 8 a 10 odůvodnění rámcového rozhodnutí znějí takto:

„(5) Z cíle stanoveného pro Evropskou unii stát se prostorem svobody, bezpečnosti a práva vyplývá zrušení vydávání mezi jednotlivými členskými státy a jeho nahrazení systémem předávání mezi justičními orgány. Dále zavedení zjednodušeného systému předávání odsouzených nebo podezřelých osob za účelem trestního řízení nebo výkonu soudních rozhodnutí ve věcech trestních umožňuje odstranit složitost a možné prodlení spojené se stávajícími postupy vydávání. Tradiční vztahy spolupráce, které až dosud převládaly mezi jednotlivými členskými státy, by měly být nahrazeny systémem volného pohybu soudních rozhodnutí ve věcech trestních, zahrnujícím jak rozhodnutí předcházející odsouzení, tak i pravomocná rozhodnutí, v prostoru svobody, bezpečnosti a práva.

(6) Evropský zatýkací rozkaz stanovený v tomto rámcovém rozhodnutí je prvním konkrétním opatřením v oblasti trestního práva k provedení zásady vzájemného uznávání, na kterou Evropská rada poukázala jako na „úhelný kámen“ justiční spolupráce.

[...]

(8) Rozhodnutí o výkonu evropského zatýkacího rozkazu musí podléhat dostatečné kontrole, což znamená, že justiční orgán členského státu, ve kterém byla vyžádána osoba zatčena, bude muset přijmout rozhodnutí o jejím předání.

[...]

(10) Mechanismus evropského zatýkacího rozkazu je založen na vysoké míře důvěry mezi členskými státy. Jeho provádění lze pozastavit pouze v případě závažného a trvajícího porušování zásad stanovených v čl. 6 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii některým členským státem, zjištěného Radou podle čl. 7 odst. 1 uvedené smlouvy s důsledky stanovenými v čl. 7 odst. 2.“
- 4 Článek 1 rámcového rozhodnutí, nadepsaný „Definice evropského zatýkacího rozkazu a povinnost jej vykonat“, stanoví:

„1. Evropský zatýkací rozkaz je soudní rozhodnutí, které vydal některý členský stát proto, aby jiný členský stát zatkl a předal vyžádanou osobu za účelem trestního stíhání nebo výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného s odnětím osobní svobody.

2. Členské státy vykonají evropský zatýkácí rozkaz na základě zásady vzájemného uznávání a v souladu s ustanoveními tohoto rámcového rozhodnutí.

[...]“

5 Články 3, 4 a 4a rámcového rozhodnutí upravují důvody pro povinné odmítnutí výkonu evropského zatýkácího rozkazu a důvody, pro které je možné odmítnout výkon evropského zatýkácího rozkazu. Článek 5 tohoto rámcového rozhodnutí se týká záruk, které musí v určitých případech poskytnout vystavující členský stát.

6 Článek 6 rámcového rozhodnutí, nadepsaný „Určení příslušných justičních orgánů“, stanoví:

„1. Vystavujícím justičním orgánem je justiční orgán vystavujícího členského státu, který je oprávněn vydat evropský zatýkácí rozkaz podle práva tohoto státu.

2. Vykonávajícím justičním orgánem je justiční orgán vykonávajícího členského státu, který je oprávněn vykonat evropský zatýkácí rozkaz podle práva tohoto státu.

3. Každý členský stát informuje generální sekretariát Rady o příslušném justičním orgánu podle jeho práva.“

7 Článek 8 rámcového rozhodnutí se týká obsahu a formy evropského zatýkácího rozkazu. Podle odstavce 1 písm. c) tohoto článku:

„1. Evropský zatýkácí rozkaz obsahuje v souladu s formulářem uvedeným v příloze tyto údaje:

[...]

c) údaj o tom, zda existuje vykonatelný rozsudek, zatýkácí rozkaz nebo jiné vykonatelné soudní rozhodnutí se stejným účinkem podle článků 1 a 2“.

Nizozemské právo

8 Overleveringswet (zákon o předávání osob) provádí rámcové rozhodnutí do nizozemského práva. Článek 1 uvedeného zákona zní:

„Pro účely tohoto zákona se rozumí:

[...]

b. evropským zatýkáčím rozkazem: písemné rozhodnutí justičního orgánu členského státu Evropské unie vystavené s cílem zatknutí a předání osoby justičním orgánem členského státu;

[...]

i) vystavujícím justičním orgánem: justiční orgán členského státu Evropské unie, který je oprávněn vydat evropský zatýkácí rozkaz podle práva tohoto státu;

[...]“

9 Článek 5 zákona o předávání osob stanoví:

„Osoby jsou předávány výhradně vystavujícím justičním orgánům ostatních členských států Evropské unie a při dodržování ustanovení tohoto zákona či ustanovení přijatých na jeho základě.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 10 Dne 21. června 2016 Veszprémi Járásbíróság (okresní soud ve Veszprému) vystavil evropský zatýkácí rozkaz proti Halilu Ibrahimovi Özçelikovi, tureckému státnímu příslušníkovi, v rámci trestního stíhání zahájeného proti posledně uvedenému za dva trestné činy spáchané v Maďarsku, za které mu byly v uvedeném státě uloženy trestněprávní sankce.
- 11 Rechtbank Amsterdam (soud v Amsterdamu, Nizozemsko) byl předložen návrh směřující k výkonu uvedeného evropského zatýkácího rozkazu. Uvedený soud uvádí, že v bodě b) formuláře, uvedeného v příloze rámcového rozhodnutí, v němž má být uveden zatýkácí rozkaz nebo soudní rozhodnutí se stejným účinkem, na kterém je evropský zatýkácí rozkaz založen, je odkaz na „zatýkácí rozkaz č. 19060/93/2014.bü., vystavený policejním oddělením v Ajce a potvrzený rozhodnutím státního zástupce v Ajce ze dne 14. června 2016“.
- 12 Prostřednictvím žádosti o informace ze dne 8. července 2016 se předkládající soud dotázal maďarských orgánů na úlohu státního zastupitelství v Maďarsku, konkrétně na jeho nezávislost ve vztahu k výkonné moci, jakož i na to, co znamená potvrzení zatýkácího rozkazu, který byl vystaven policejním orgánem, státním zástupcem.
- 13 Dne 14. července 2016 maďarské orgány poskytly odpověď na uvedenou žádost o informace, ze které plyne, že státní zástupce je nezávislý na výkonné moci a jeho úkolem je dohlížet během celého vyšetřování na to, aby policejní orgány dodržovaly zákon a aby podezřelá osoba mohla vykonávat svá práva. Maďarské orgány rovněž uvedly, že v rámci tohoto úkolu může státní zástupce změnit nebo zrušit rozhodnutí přijaté policejním orgánem, pokud tento orgán jedná jako vyšetřovací orgán a státní zástupce má za to, že uvedené rozhodnutí není v souladu se zákonem, nebo s předmětem vyšetřování. Mimoto maďarské orgány uvedly, že státní zástupce, který potvrdil vnitrostátní zatýkácí rozkaz vystavený policejním orgánem, může zasáhnout v průběhu dotčeného trestního řízení jako představitel státního zastupitelství.
- 14 S ohledem na uvedené informace předkládající soud vyjadřuje pochybnosti o tom, zda vnitrostátní zatýkácí rozkaz vystavený policejním orgánem a později potvrzený rozhodnutím státního zástupce může být kvalifikován jako „soudní rozhodnutí“ ve smyslu čl. 8 odst. 1 písm. c) rámcového rozhodnutí.
- 15 Za těchto okolností se rechtbank Amsterdam (soud v Amsterdamu, Nizozemsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Je výraz ‚soudní rozhodnutí‘ ve smyslu čl. 8 [odst. 1 písm. c)] rámcového rozhodnutí [...] pojmem unijního práva, který musí být vykládán autonomním a jednotným způsobem?
- 2) V případě kladné odpovědi, jaký je význam uvedeného pojmu?
- 3) Je takovým ‚soudním rozhodnutím‘ schválení předchozího policií vystaveného vnitrostátního zatýkácího rozkazu státním zástupcem, o jaké jde v projednávané věci?“

K naléhavému řízení

- 16 Předkládající soud požádal, aby byla tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce projednána v naléhavém řízení o předběžné otázce upraveném v článku 107 jednacího řádu Soudního dvora.
- 17 Na podporu této žádosti zejména uvádí, že H. I. Özçelik je v současnosti zbaven osobní svobody až do doby skutečného předání maďarským orgánům.
- 18 Zprv je třeba poznamenat, že se tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týká výkladu rámcového rozhodnutí, které spadá do oblastí upravených v hlavě V části třetí Smlouvy o FEU, která pojednává o prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Je tudíž způsobilá k projednání v naléhavém řízení o předběžné otázce.
- 19 Zadruhé je zapotřebí zohlednit podle judikatury Soudního dvora okolnost, že osoba dotčená ve věci v původním řízení je v současné době zbavena osobní svobody a její ponechání ve vazbě závisí na vyřešení sporu v původním řízení (rozsudek ze dne 16. července 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, bod 24). Zadržovací opatření týkající se H. I. Özçelika bylo totiž podle vysvětlení poskytnutých předkládajícím soudem nařízeno v rámci výkonu evropského zatýkacího rozkazu vystaveného proti dotčené osobě.
- 20 Za těchto podmínek čtvrtý senát Soudního dvora dne 31. srpna 2016 na návrh soudce zpravodaje po vyslechnutí generálního advokáta rozhodl vyhovět žádosti předkládajícího soudu o projednání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce v naléhavém řízení.

K předběžným otázkám

- 21 Podstatou otázek předkládajícího soudu, které je třeba přezkoumat společně, je, zda čl. 8 odst. 1 písm. c) rámcového rozhodnutí musí být vykládán v tom smyslu, že takové potvrzení vnitrostátního zatýkacího rozkazu, jenž byl předtím vystaven policejním orgánem pro účely trestního stíhání, ze strany státního zástupce, jako je potvrzení dotčené ve věci v původním řízení, představuje „soudní rozhodnutí“ ve smyslu uvedeného ustanovení.
- 22 Článek 8 odst. 1 písm. c) rámcového rozhodnutí stanoví, že evropský zatýkací rozkaz musí obsahovat informace o tom, zda existuje „vykonatelný rozsudek, zatýkací rozkaz nebo jiné vykonatelné soudní rozhodnutí se stejným účinkem podle článků 1 a 2“ rámcového rozhodnutí. Tyto údaje musí být uvedeny v bodě b) formuláře uvedeného v příloze rámcového rozhodnutí, nazvaném „Rozhodnutí, na němž je zatýkací rozkaz založen“, kde by měl být v bodě 1 uveden „[z]atýkací rozkaz nebo soudní rozhodnutí se stejným účinkem“.
- 23 Je třeba připomenout, že zásada vzájemného uznávání, na níž je založen mechanismus evropského zatýkacího rozkazu, sama spočívá na vzájemné důvěře mezi členskými státy v to, že jejich vnitrostátní právní řády mohou zajistit rovnocennou a účinnou ochranu základních práv uznaných na úrovni Unie, a zejména v Listině základních práv Evropské unie (rozsudek ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, body 75 a 77).
- 24 V tomto ohledu Soudní dvůr rozhodl, že jak zásada vzájemné důvěře mezi členskými státy, tak zásada vzájemného uznávání mají v unijním právu zásadní význam, neboť umožňují vytvoření a zachování prostoru bez vnitřních hranic. Zásada vzájemné důvěře zejména v souvislosti s prostorem svobody, bezpečnosti a práva konkrétně každému z těchto států ukládá, aby až na výjimečné okolnosti vycházel z toho, že všechny ostatní členské státy dodržují unijní právo, a zejména základní práva, která unijní právo uznává (v tomto smyslu viz posudek 2/13 ze dne 18. prosince 2014, EU:C:2014:2454, bod 191).

- 25 V oblasti upravené rámcovým rozhodnutím je zásada vzájemného uznávání, která je – jak vyplývá zejména z bodu 6 odůvodnění rámcového rozhodnutí – „úhelným kamenem“ justiční spolupráce v trestních věcech, uplatněna v čl. 1 odst. 2 rámcového rozhodnutí, podle kterého jsou členské státy v zásadě povinny evropskému zatýkácímu rozkazu vyhovět (rozsudek ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 79, jakož i citovaná judikatura).
- 26 Z toho vyplývá, že vykonávající justiční orgán může takový zatýkácí rozkaz odmítnout pouze v taxativně uvedených případech povinného odmítnutí výkonu podle článku 3 rámcového rozhodnutí nebo fakultativního odmítnutí výkonu podle článků 4 a 4a rámcového rozhodnutí. Mimoto výkon evropského zatýkácího rozkazu může být vázán pouze na některou z podmínek taxativně stanovených v článku 5 rámcového rozhodnutí (rozsudek ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 80, jakož i citovaná judikatura).
- 27 Pojem „zatýkácí rozkaz“ uvedený v čl. 8 odst. 1 písm. c) rámcového rozhodnutí označuje toliko vnitrostátní zatýkácí rozkaz, jenž musí být chápán jako soudní rozhodnutí odlišné od evropského zatýkácího rozkazu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 1. června 2016, Bob-Dogi, C-241/15, EU:C:2016:385, body 46 a 58).
- 28 V projednávané věci byl evropský zatýkácí rozkaz dotčený ve věci v původním řízení vystaven Veszprémi Járásbírószág (okresní soud ve Veszprému) a odkazuje na vnitrostátní zatýkácí rozkaz vystavený maďarským policejním orgánem a potvrzený státním zástupcem.
- 29 Za těchto podmínek je třeba mít za to, že rozhodnutí, kterým státní zástupce potvrdil vnitrostátní zatýkácí rozkaz vystavený dotčeným policejním orgánem, představuje základ evropského zatýkácího rozkazu dotčeného ve věci v původním řízení.
- 30 V tomto ohledu plyne z informací poskytnutých Soudnímu dvoru maďarskou vládou, že potvrzení zatýkácího rozkazu, který byl vystaven policejním orgánem, ze strany státního zástupce je právní úkon, kterým státní zástupce kontroluje a potvrzuje uvedený zatýkácí rozkaz. Na základě tohoto potvrzení, které je uvedeno v evropském zatýkáčím rozkazu, je státní zástupce považován za odpovědného za vystavení vnitrostátního zatýkácího rozkazu. Z toho plyne, že s ohledem na čl. 8 odst. 1 písm. c) rámcového rozhodnutí je irelevantní skutečnost, že uvedený vnitrostátní zatýkácí rozkaz byl vystaven policejním orgánem, neboť uvedené potvrzení dotčeného zatýkácího rozkazu státním zástupcem umožňuje, jak uvádí generální advokát v bodě 35 stanoviska, považovat státního zástupce za autora uvedeného zatýkácího rozkazu.
- 31 Vyvstává tedy otázka, zda je rozhodnutí státního zástupce zahrnuto pod pojem „soudní rozhodnutí“ ve smyslu čl. 8 odst. 1 písm. c) rámcového rozhodnutí.
- 32 V tomto ohledu Soudní dvůr v bodech 33 a 38 rozsudku z dnešního dne, Poltorak (C-452/16 PPU), rozhodl, že v kontextu rámcového rozhodnutí a zejména v rámci čl. 6 odst. 1 rámcového rozhodnutí je pojmem „justiční orgán“ třeba rozumět orgány, které se účastní výkonu trestního soudnictví členských států, s vyloučením policejních orgánů.
- 33 Z důvodu nezbytnosti zajistit soudržnost výkladu jednotlivých ustanovení rámcového rozhodnutí lze tento výklad v zásadě přenést na čl. 8 odst. 1 písm. c) rámcového rozhodnutí. Uvedené ustanovení musí tedy být vykládáno v tom smyslu, že pojem „soudní rozhodnutí“ se týká rozhodnutí orgánů, které se účastní výkonu trestního soudnictví členských států, s vyloučením policejních orgánů.
- 34 S ohledem na toto konstatování je třeba uvést, že vzhledem k tomu, že státní zástupce představuje orgán, který se účastní výkonu trestního soudnictví členského státu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 29. června 2016, Kossowski, C-486/14, EU:2016:483, bod 39), musí být rozhodnutí takového orgánu považováno za soudní rozhodnutí ve smyslu čl. 8 odst. 1 písm. c) rámcového rozhodnutí.

- 35 Nakonec je třeba uvést, že tento výklad platí rovněž s ohledem na cíle rámcového rozhodnutí. Rámcové rozhodnutí zavedením nového zjednodušeného a efektivnějšího systému předávání osob odsouzených pro porušení trestněprávních předpisů nebo podezřelých z jejich porušení směřuje k usnadnění a urychlení justiční spolupráce s cílem přispět k uskutečnění cíle, který byl Unii vytčen, a sice stát se prostorem svobody, bezpečnosti a práva, přičemž vychází z vysoké úrovně důvěry, která musí existovat mezi členskými státy (rozsudek ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 76, jakož i citovaná judikatura).
- 36 V tomto ohledu z údajů poskytnutých Soudnímu dvoru maďarskou vládou vyplývá, že potvrzení vnitrostátního zatýkácího rozkazu státním zástupcem poskytuje vykonávajícímu justičnímu orgánu záruku, že se evropský zatýkácí rozkaz zakládá na rozhodnutí, které podléhalo soudnímu přezkumu. Takové potvrzení tedy odůvodňuje vysoký stupeň důvěry mezi členskými státy zmíněný v předchozím bodě tohoto rozsudku.
- 37 Z toho plyne, že rozhodnutí státního zástupce, jako je rozhodnutí dotčené ve věci v původním řízení, spadá pod pojem „soudní rozhodnutí“ ve smyslu čl. 8 odst. 1 písm. c) rámcového rozhodnutí.
- 38 Z toho důvodu a s ohledem na všechny předcházející úvahy je třeba odpovědět na položené otázky tak, že čl. 8 odst. 1 písm. c) rámcového rozhodnutí musí být vykládán v tom smyslu, že takové potvrzení vnitrostátního zatýkácího rozkazu, jenž byl předtím vystaven policejním orgánem pro účely trestního stíhání, ze strany státního zástupce, jako je potvrzení dotčené ve věci v původním řízení, představuje „soudní rozhodnutí“ ve smyslu uvedeného ustanovení.

K nákladům řízení

- 39 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

Článek 8 odst. 1 písm. c) rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkáčím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy, ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009 musí být vykládán v tom smyslu, že takové potvrzení vnitrostátního zatýkácího rozkazu, jenž byl předtím vystaven policejním orgánem pro účely trestního stíhání, ze strany státního zástupce, jako je potvrzení dotčené ve věci v původním řízení, představuje „soudní rozhodnutí“ ve smyslu uvedeného ustanovení.

Podpisy.